

Професійний стандарт
ТРАКТОРИСТ-МАШИНІСТ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО
(ЛІСОГОСПОДАРСЬКОГО) ВИРОБНИЦТВА

Затверджено

Розробником Асоціація «Аграрний клуб», протокол від ____ . ____ .2026 № ____
(найменування розробника, рішення (може оформлюватися протоколом), наказ,
розпорядження, яким затверджено професійний стандарт)
Професійний стандарт розроблено та затверджено згідно з вимогами статті 4²
Кодексу законів про працю України, на підставі висновку суб'єкта перевірки
(СПО роботодавців) від ____ . ____ .2026 року про дотримання під час підготовки
проєкту професійного стандарту вимог Порядку розроблення, введення в дію та
перегляду професійних стандартів, затвердженого постановою Кабінету
Міністрів України від 30.05.2025 р. № 622

1. Назва професійного стандарту

Тракторист-машиніст сільськогосподарського (лісогосподарського) виробництва

2. Загальні відомості про професійний стандарт

1) Мета діяльності за професією

Керування всіма видами тракторів під час виконання комплексу механізованих робіт в сільськогосподарському (лісогосподарському) виробництві з додержанням безпечної експлуатації та зберігання тракторів, причіпного та навісного обладнання, правил дорожнього руху, дотримання правил з охорони праці.

2) Назва виду (видів) економічної діяльності, секції, розділу, групи та класу економічної діяльності та їхній код згідно з Національним класифікатором України ДК 009:2010 «Класифікація видів економічної діяльності»

<u>Секція А</u>	Сільське господарство, лісове господарство та рибне господарство	Розділ 01	Сільське господарство, мисливство та надання пов'язаних із ними послуг	Група 01.5	Змішане сільське господарство
				Клас 01.50	Змішане сільське господарство
				Група 01.6	Допоміжна діяльність у сільському господарстві та післяурожайна діяльність
				Клас 01.61	Допоміжна діяльність у рослинництві
				Клас 01.62	Допоміжна діяльність у тваринництві
				Клас 01.63	Післяурожайна діяльність
		Розділ 02	Лісове господарство та лісозаготівлі	Група 02.4	Надання допоміжних послуг у лісовому господарстві
				Клас 02.40	Надання допоміжних послуг у лісовому господарстві

3) Назва (назви) професії (професій) та код (коди) підкласу (підкласів) (групи) професії згідно з Національним класифікатором України ДК 003:2010 «Класифікатор професій»

Тракторист-машиніст сільськогосподарського (лісогосподарського) виробництва 8331.

4) Узагальнена назва професії
Тракторист-машиніст

5) Назви типових посад
Механізатор, тракторист

6) Професійна (професійні) кваліфікація (кваліфікації), її (їх) рівень згідно з Національною рамкою кваліфікацій

а) Тракторист-машиніст сільськогосподарського (лісогосподарського) виробництва категорії А1, 4 рівень НРК.

б) Тракторист-машиніст сільськогосподарського (лісогосподарського) виробництва категорії А2, 4 рівень НРК.

7) Назва (назви) документа (документів), що підтверджує (підтверджують) професійну кваліфікацію особи

- сертифікат про присвоєння/підтвердження професійної кваліфікації «Тракторист-машиніст сільськогосподарського (лісогосподарського) виробництва» категорії А1»;
- сертифікат про присвоєння/підтвердження професійної кваліфікації «Тракторист-машиніст сільськогосподарського (лісогосподарського) виробництва» категорії А2»;
- сертифікат про визнання професійної або часткової професійної кваліфікації (щодо професійних кваліфікацій, здобутих у інших країнах);
- диплом спеціаліста за професійною кваліфікацією «Тракторист-машиніст сільськогосподарського (лісогосподарського) виробництва» категорії А1», та додаток до нього;
- диплом спеціаліста за професійною кваліфікацією «Тракторист-машиніст сільськогосподарського (лісогосподарського) виробництва» категорії А2», та додаток до нього;
- інші документи, що підтверджують професійну та/або часткову професійну кваліфікацію

3. Здобуття професійної кваліфікації та професійний розвиток

1) Здобуття професійної кваліфікації

Назва професійної та/або часткової професійної кваліфікації	Суб'єкти, уповноважені законодавством на присвоєння/підтвердження та визнання професійних кваліфікацій	
	Кваліфікаційні центри	Суб'єкти освітньої діяльності/ /інші уповноважені законодавством суб'єкти
Тракторист-машиніст сільськогосподарського (лісгосподарського) виробництва категорії А1	без вимог до рівня освіти та стажу роботи, вік від 18 років	- професійна освіта, повна або базова середня освіта з одночасним здобуттям профільної середньої освіти, по завершенню навчання вік від 18 років; - професійна підготовка, перепідготовка, повна загальна середня освіта або базова середня освіта, без вимог до стажу роботи.

2) Професійний розвиток

- З присвоєнням наступного/вищого рівня професійної кваліфікації:

Назва професійної та/або часткової професійної кваліфікації	Суб'єкти, уповноважені законодавством на присвоєння/підтвердження та визнання професійних кваліфікацій	
	Кваліфікаційні центри	Суб'єкти освітньої діяльності/ /інші уповноважені законодавством суб'єкти
«Тракторист-машиніст сільськогосподарського (лісгосподарського) виробництва» категорії А2»	наявність професійної кваліфікації «Тракторист-машиніст сільськогосподарського (лісгосподарського) виробництва» категорії А1», та стаж роботи за цією професійною кваліфікацією від 6 місяців, вік від 18 років	перепідготовка, наявність професійної кваліфікації «Тракторист-машиніст сільськогосподарського (лісгосподарського) виробництва» категорії А1», без вимог до стажу роботи

- Без присвоєння наступного/вищого рівня професійної кваліфікації:

Підвищення кваліфікації згідно з вимогами законодавства не рідше ніж одного разу на три роки з метою:

Вдосконалення (підтримання) професійної кваліфікації, в тому числі шляхом набуття нових/додаткових навичок/компетентностей;

- набуття компетентностей для виконання сільськогосподарських (лісгосподарських) робіт сучасними тракторами;
- використання сучасних матеріалів для обробітку ґрунту та відповідних засобів механізації й автоматизації;
-

Підтвердження наявної професійної кваліфікації

- підтримання наявної професійної кваліфікації в межах професії;-
- експлуатації причіпного та навісного обладнання;
- дотриманням норм нормативно-правових актів і вимог безпечної експлуатації тракторів та обладнання.

*В сільськогосподарській галузі застосовується розряди з 2 по 5 в залежності від складності робіт та потужності тракторів.

*В лісгосподарській галузі застосовується розряди з 3 по 6 в залежності від складності робіт та потужності тракторів.

4. Аббревіатури, скорочення

ЗІЗ	Засоби індивідуального захисту
БМП	Блокування – маркування – перевірка
АБВР	Аналіз безпечного ведення робіт
МТА	Машинно-тракторні агрегати
ТЗ	Транспортний засіб
ПЛА	План ліквідації аварій
ПЛАС	План ліквідації аварійних ситуацій
ТО	Технічне обслуговування
ЩТО	Щозмінне технічне обслуговування
ВГМ	Вантажно-підіймальні машини

5. Опис трудових функцій

Трудові функції	Компетентності	Результати навчання			
		Знання	Уміння/навички	Комунікація	Відповідальність і автономія
А. Огляд і перевірка трактора МТА, перед початком робіт.	А1. Здатність отримувати планово-змінні завдання від безпосереднього керівника.	А1.31. Встановлений порядок отримання наряду на виконання робіт. А1.32. Види інструктажів, інструкція з охорони праці.	А1.У1. Отримувати планово-змінні завдання від безпосереднього керівника.	А1.К1. Забезпечувати зворотний зв'язок шляхом узгодження робочих завдань із керівником.	А1.В1. Перевіряти на відповідність записи у журналі приймання-здавання зміни.
	А2. Здатність проводити ЩТО перед початком робіт.	А2.31 Основні положення системи технічного обслуговування та ремонту машин. А2.32. Будову, принцип роботи тракторів, с/г машин та обладнання що входять до МТА	А2.У1. Виконувати ЩТО.	А2.К1. Здійснювати професійну комунікацію для з'ясування технічного стану трактора, МТА.	А2.В1. Виявляти несправності та відхилення у роботі під час ЩТО і повідомляти про них безпосередньому керівнику.
	А3. Здатність документально оформляти результати приймання та здавання зміни у відповідному журналі.	А3.31. Порядок ведення встановленої робочої документації.	А3.У1. Вести встановлену робочу документацію.	А3.К1. Здійснювати технічно грамотне та чітке ведення робочих записів для передачі інформації.	А3.В1. Відповідати за технічно грамотне оформлення та збереження робочої документації.
	А4. Здатність застосовувати цифрові технології та інструменти для професійної діяльності, комунікації та співпраці.	А4.31. Принципи роботи систем навігації та засобів цифрового зв'язку. А4.32. Можливості бортових комп'ютерів та цифрових терміналів. А4.33. Правила передачі даних через електронні	А4.У1. Використовувати навігаційне обладнання та засоби цифрового зв'язку для координації робіт. А4.У2. Керувати робочими процесами через інтерфейси	А4.К1. Здійснювати зв'язок із керівником та колегами через цифрові пристрої. А4.К2. Чітко інформувати про робочі процеси та технічний стан машини через цифрові	А4.В1. Відповідати за цілісність та належну експлуатацію засобів цифрового зв'язку та бортового обладнання. А4.В2. Забезпечувати своєчасність та достовірність передавання робочої

		системи моніторингу.	цифрових систем та пристроїв. A4.Y3. Вносити та передавати робочу інформацію через засоби цифрового зв'язку та додатки.	інтерфейси.	інформації через електронні засоби.
A5. Здатність застосовувати агротехнології	A5.31. Основи агрономії та агротехнологій.	A5.Y1. Визначати основних сільськогосподарських культур. Основні типи ґрунтів. A5.Y2. Застосовувати фітосанітарний моніторинг (бур'яни, шкідники, хвороби: визначення, аналіз та профілактика). A5.Y3. Використовувати технології вирощування сільськогосподарських культур. A5.Y4. Використовувати базові принципи меліорації ґрунтів та агротехнічний інструментарій для їх захисту від водної і вітрової ерозії. A5.Y5. Дотримуватися правил агротехніки під час виконання базових	A5.K1. Здійснювати зв'язок із керівником та фаховими спеціалістами через цифрові пристрої. A5.K2. Чітко інформувати про стан рослин та ґрунти через цифрові інтерфейси.	A5.B1. Забезпечувати своєчасність та достовірність передавання робочої інформації через електронні засоби(фото відео фіксація).	

			грунтообробних робіт.		
	A6. Дотримуватись норм трудового законодавства та правил професійної етики.	A6.31. Основи трудового законодавства, права, обов'язки та норми професійної етики працівника.	A6.U1. Дотримуватися трудової дисципліни, регламентів діяльності та етичних норм у професійній взаємодії.	A6.K1. Здійснювати професійне спілкування на засадах взаємоповаги, конструктивності та дотримання субординації.	A6.B1. Нести персональну відповідальність за виконання професійних обов'язків та дотримання норм етичної поведінки.
Предмети та засоби праці: Шляховий лист, журнал отримання шляхових листів, журнал приймання-здавання зміни, журнал обліку палива, технічна і технологічна документація, слюсарний і вимірювальний інструмент, обладнання і пристрої. Засоби пожежогасіння, засоби колективного та індивідуального захисту, спеціальні медичні аптечки					
В. Забезпечення надійної та безаварійної роботи трактора, МТА.	V1. Здатність проводити підготовку до виконання робіт (з урахуванням виробничих, технічних і погодних умов).	V1.31. Види та періодичність технічного обслуговування трактора. V1.32. Методи контролю роботи систем трактора за показниками приладів, способи зчитування цифрових даних та алгоритми реагування на аварійну сигналізацію. V1.33. Технічні прийоми та послідовність проведення контрольного огляду для перевірки справності обладнання. V1.34. Основи слюсарної справи.	V1.U1. Проводити огляд та перевірку працездатності обладнання, виявляти несправності у системах і механізмах трактора, МТА. V1.U2. Перевіряти справність захисних пристроїв та надійність закріплення механізмів у робочій зоні. V1.U3. Користуватися слюсарним інструментом. V1.U4. Заправляти трактор пально-мастильними матеріалами.	V1.K1. Здійснювати оперативний обмін інформацією щодо технічного стану агрегатів та виконання робіт з технічного обслуговування трактора, МТА, використовуючи сучасні засоби зв'язку.	V1.B1. Самостійно забезпечувати виявлення несправностей у системах і механізмах трактора під час перевірки його працездатності. V1.B2. Відповідати за надійність кріплень та вузлів трактора для забезпечення його безперебійної роботи. V1.B3. Відповідати за належний стан систем забезпечення безпеки руху та керування машиною.

	B1.35. Правила безпечної експлуатації слюсарного інструменту та допоміжних пристосувань. B1.36. Регламенти технічного обслуговування машин, норми експлуатації та терміни сервісних робіт. B1.37. Класифікація пально-мастильних матеріалів, терміни їх заміни та способи економії енергоресурсів B1.38. Будова, принцип роботи, взаємодія вузлів і механізмів с/г машини в складі МТА. Технологічна наладка с/г машини (з урахуванням виробничих, технічних і погодних умов). B1.39. Метеорологічні обмеження для проведення механізованих та ремонтних робіт.	B1.У5. Виконувати очищення та змащування обладнання, вузлів і механізмів. B1.У6. Раціонально використовувати пально-мастильні матеріали. B1.У7. Виконувати запуск і зупинку двигуна відповідно до експлуатаційних норм та погодних чинників.		
B2. Здатність забезпечувати дотримання вимог законодавства у сфері безпеки дорожнього руху, Правил дорожнього руху під час експлуатації тракторів та	B2.31 Актуальні норми Правил дорожнього руху та дорожньої безпеки.	B2.У1. Застосовувати вимоги Правил дорожнього руху під час експлуатації техніки.	B2.К1. Отримувати та передавати інформацію про стан дорожнього покриття та умови руху на маршруті.	B.2.В1. Моніторити дорожню обстановку та оперативно інформувати керівництво про зміну маршруту або затримки в русі.

	транспортування агрегатів. В3. Здатність контролювати функціонування вузлів та систем трактора під час руху та с/г машини в складі МТА під час роботи.	В3.31. Ознаки, причини та наслідки типових несправностей тракторів та агрегованих машин. В3.32. Причини виникнення дефектів деталей та способи їх усунення.	В3.У1. Контролювати показники панелі приладів та оцінювати їх відповідність нормативним значенням. В3.У2. Перевіряти працездатність систем керування та гальмування. В3.У3. Контролювати технічний стан гідравлічної системи трактора та агрегованих машин. В3.У4. Виявляти витіки робочих рідин, повітря та усувати причини розгерметизації систем. В3.У5. Діагностувати несправності електроустаткування за допомогою засобів візуального контролю та бортових систем моніторингу. В3.У6. Виявляти та усувати несправності приладів освітлення, звукової та світлової сигналізації. В3.У7. Керувати трактором із	В3.К1. Своєчасно інформувати керівництво про порушення режимів роботи та технічні відхилення у функціонуванні трактора, МТА.	В3.В1. Оцінювати технічний стан та готовність до роботи систем керування і гальмування. В3.В2. Приймати рішення щодо експлуатації гідравлічних систем відповідно до технічних норм. В3.В3. Забезпечувати герметичність систем шляхом систематичного органолептичного контролю та вживати заходів щодо усунення витоків. В3.В4. Своєчасно виявляти несправності електроустаткування за показниками приладів та зовнішніми ознаками. В3.В5. Самостійно забезпечувати точність траєкторії руху та габаритний контроль трактора та машинних агрегатів.
--	---	---	--	--	--

			дотриманням технологічних режимів та правил безпеки. В3.У8. Контролювати габаритне положення трактора, МТА під час руху і виконання технологічних операцій. В3.У9. Оцінювати стабільність роботи та продуктивність трактора у складі МТА.		
Предмети та засоби праці: Навісне, причіпне обладнання, кабіна трактора, система змащування, система охолодження, гальмівна система, паливна система, гідравлічної системи, паливно-мастильні матеріали, панелі приладів, запобіжні пристрої, сигналізаційне табло, електропроводка, акумуляторні батареї, двигуни, освітлювальні прилади, звукова сигналізація, ходова частина, система управління, дорожній лист. Засоби пожежогасіння, засоби колективного та індивідуального захисту, спеціальних укомплектованих медичних аптечок					
С. Експлуатація колісних і гусеничних тракторів, МТА.	С1. Здійснювати механізовані роботи.	С1.31. Технологічні вимоги до агрегування та наладки обладнання для виконання польових (обробіток ґрунту, сівба, внесення добрив, захист рослин та збирання врожаю), транспортних та спеціальних робіт (заготівля та роздача кормів, експлуатація зрошувальних систем). С1.32. Принципи вибору швидкісних режимів та потужності для роботи з агрегатами. С1.33. Технологія та	С1.У1. Комплектувати МТА згідно з виробничим завданням, враховуючи технічні можливості та умови експлуатації техніки. С1.У2. Керувати тракторами відповідного тягового класу, типу ходової частини та конструкції з дотриманням правил безпеки руху. С1.У3. Здійснювати обстеження та	С1.К1. Ефективно взаємодіяти з іншими учасниками виробничого процесу та безпосереднім керівництвом для координації спільних завдань. С1.К2. Узгоджувати маневрування та спільні дії з іншими учасниками руху в зоні виконання робіт. С1.К3. Оперативно інформувати відповідальних осіб про технічні	С1.В1. Самостійно визначати технічну придатність та виявляти дефекти машинно-тракторних агрегатів. С1.В2. Відповідати за моніторинг показників приладів та систем сигналізації в процесі експлуатації техніки. С1.В3. Гарантувати відповідність виконаних робіт агротехнічним вимогам та дотримання норм витрат пально-мастильних матеріалів.

		правила безпеки виконання сільськогосподарських і лісгосподарських робіт тракторними агрегатами.	підготовку ділянок, враховуючи стан ґрунту та забур'яненість, вибирати відповідну комплектацію МТА, глибину обробітку та кількість проходів. С1.У4. Виконувати сільськогосподарські (лісгосподарські) роботи та інші механізовані роботи на колісних і гусеничних тракторах, МТА згідно вимог агротехніки та агротехнології. С1.У5. Контролювати параметри роботи систем трактора та МТА за показниками приладів та засобами індикації. С1.У6. Здійснювати оперативний моніторинг роботи систем МТА за показниками приладів та засобами індикації. С1.У7. Налаштовувати бортові системи керування та оформлювати облікову	несправності або порушення технологічного регламенту.	
--	--	---	--	--	--

			документацію за результатами виконаних робіт.		
	C2. Виконувати транспортні роботи.	C2.31. Фізичні закономірності визначення центру ваги вантажу та теоретичні основи забезпечення стійкості причепа під час руху. C2.32. Класифікація та конструктивні особливості тракторних причепів і напівпричепів, правила їх агрегування з тягачем та методи надійного фіксування для безпечного транспортування. C2.33. Правила дорожнього руху щодо експлуатації тракторних причепів, норми перевезення вантажів, дотримання схем маршрутів та вибір безпечного швидкісного режиму. C2.34. Знаки безпеки, дорожнє маркування та правила подання звукових сигналів під час виконання транспортних робіт.	C2.Y1. Виконувати транспортування, укладання та надійне кріплення різних видів вантажів із дотриманням технологічних вимог і правил безпеки. C2.Y2. Виконувати комплексні роботи спільно з іншими механізмами, зокрема кранами та навантажувачами, із дотриманням правил безпечної взаємодії. C2.Y3. Виконувати технічну перевірку цілісності зчіпного механізму, надійно фіксувати запобіжні ланцюги та контролювати справність гальмівної системи причепа у складі МТА.	C2.K1. Ефективно взаємодіяти з персоналом та операторами суміжних механізмів за допомогою встановлених знакових і звукових сигналів для забезпечення безпечного транспортування та кріплення вантажів.	C2.B1. Самостійно організовувати робочий процес із транспортування вантажів і відповідати за правильність розрахунку центру ваги, вибір швидкісних режимів та безпечну координацію дій з іншими учасниками робіт.

Предмети та засоби праці: Трактори, ґрунтообробні агрегати, МТА, причеи, причіпне обладнання, габаритні вантажі, негабаритні вантажі, слюсарний та вимірювальний інструмент. Засоби пожежогасіння, засоби колективного та індивідуального захисту, спеціальних укомплектованих медичних аптечок					
D. Технічне обслуговування та ремонт тракторів, МТА.	D1. Здатність виконувати діагностику, виявляти та усувати несправності.	D1.31. Будова, технічні характеристики та принципи експлуатації тракторів, МТА. D1.32. Конструктивні особливості та принципи взаємодії основних вузлів і агрегатів тракторів різних типів. D1.33. Вимоги безпеки праці під час діагностики та оперативного усунення несправностей.	D1.Y1. Здійснювати технічне діагностування систем та механізмів трактора, МТА для оцінки їх працездатності. D1.Y2. Виявляти та усувати експлуатаційні несправності, здійснювати налагодження вузлів і систем тракторів, МТА.	D1.K1. Здійснювати оперативну комунікацію щодо результатів діагностики, обґрунтовувати вибір способів усунення несправностей та координувати спільні дії під час відновлення працездатності техніки.	D1.B1 Забезпечувати своєчасне виявлення несправності та організацію заходів щодо їх оперативного усунення.
	D2. Здатність брати участь у ремонті вузлів, агрегатів та систем тракторів, МТА.	D2.31. Послідовність та технологію монтажу і демонтажу вузлів та агрегатів тракторів. D2.32. Технічні вимоги та методи розбирання і складання вузлів та механізмів машинно-тракторних агрегатів. D2.33. Будова та принцип роботи всіх механізмів та систем двигуна. D2.34. Технологічні регламенти та періодичність проведення планового ТО і планово-запобіжних ремонтів. D2.35. Характеристики та	D2.Y1. Виконувати регламентні операції технічного обслуговування тракторної техніки. D2.Y2. Здійснювати розбирання тракторів і агрегатів на вузли, виконувати їх очищення та миття. D2.Y3. Здійснювати поточний ремонт тракторів, сільськогосподарських, меліоративних та лісгосподарських машин. D2.Y4. Виконувати технічне	D2.K1. Здійснювати оперативну комунікацію під час ремонту вузлів, агрегатів та систем тракторів, МТА, обґрунтовувати вибір способів усунення несправності та координувати спільні дії з керівником та іншими працівниками. D2.K2. Вести професійний діалог щодо дотримання регламентів ТО та звітувати про завершення підготовки техніки і знарядь до	D2.B1. Забезпечувати якість виконання ремонтних робіт, дотримуватися технологічної послідовності та гарантувати працездатність відновлених вузлів і систем. D2.B2. Забезпечувати зберігання та розташування закріплених засобів праці згідно з технологічними картами або схемами візуалізації. D2.B3. Самостійно підтримувати чистоту на

		правил застосування спеціалізованого інструменту й пристроїв для виконання розбирально-складальних і ремонтних робіт. D2.36. Будова та принцип роботи механізмів трансмісії трактора. D2.37 Будова та принцип роботи ходової частини і органів керування. D2.38 Будова та принцип роботи гідравлічної, навісної та електричних систем. D2.39. Знати та аналізувати складальні креслення, кінематичні, електричні, гідравлічні та пневматичні схеми сільськогосподарської техніки.	обслуговування та ремонт систем і механізмів двигуна. D2.Y5. Виконувати технічне обслуговування та регулювання вузлів і механізмів трансмісії трактора для забезпечення їх безперебійної роботи. D2.Y6. Виконувати ремонт та регулювання ходової частини й органів керування. D2.Y7. Проводити діагностику, обслуговування та ремонт гідравлічних і електричних систем. D2.Y8. Здійснювати підготовку техніки і знарядь до консервації і сезонного зберігання. D2.Y9. Читати креслення і схеми. D2.Y10. Брати участь у поточному ремонті під керівництвом фахівців сервісної служби	консервації і сезонного зберігання.	робочому місці під час виконання робіт та після їх завершення.
Предмети та засоби праці: Навісне обладнання, двигун, трансмісія, ходова частина, органи керування, кабіна трактора, рама трактора, гідравлічна система, причеи, сільськогосподарські і меліоративні та лісгосподарські машини й знаряддя. Відповідний інструмент, та інші пристосування для ремонту. Засоби пожежогасіння, засоби колективного та індивідуального захисту.					

Е. Завершення технологічних операцій.	Е1. Здатність здійснювати післяопераційне очищення та обслуговування трансмісії МТА.	Е1.31. Правила та регламент очищення МТА і причепів після завершення робіт. Е1.32. Схематичне розташування функціональних груп і механізмів МТА.	Е1.У1. Виконувати технологічне очищення кабіни та вузлів трансмісії МТА після закінчення робіт.	Е1.К1. Здійснювати професійну комунікацію щодо результатів післяопераційного обслуговування, оперативно повідомляти про виявлені під час очищення дефекти або зношення деталей трансмісії.	Е1.В1. Фіксувати результати робіт у звітних документах та забезпечувати їх належне зберігання. Е1.В2. Організовувати робочий простір та забезпечувати безпечне поводження з експлуатаційними відходами (відпрацьовані рідини, обтиральні матеріали).
	Е2. Здатність здійснювати документальний облік виконаних робіт та забезпечувати інформаційну наступність змін.	Е2.31. Регламент та послідовність здавання зміни. Е2.32. Вимоги до оформлення первинної звітної документації.	Е2.У1. Здійснювати процедуру здавання-приймання зміни та передавати актуальну інформацію про стан МТА. Е2.У2. Оформлювати первинну звітну та облікову документацію за результатами роботи (подорожні листи, облікові листи машиніста-тракториста, акти списання ПММ, змінні журнали).	Е2.К1. Здійснювати професійну комунікацію під час передачі зміни, чітко та аргументовано доповідати про технічний стан МТА, обсяги виконаних робіт та витрати ПММ (усно, письмово або через цифрові системи обліку). Е2.К2. Використовувати технічну термінологію для опису виявлених несправностей та особливостей роботи агрегату.	Е2.В1. Самостійно виконувати роботу в межах встановлених регламентів звітності. Е2.В2. Приймати обґрунтовані рішення щодо повноти та змісту технічної інформації, яка передається наступній зміні для забезпечення безперебійної роботи МТА. Е2.В3. Формулювати коректно запити на технічне обслуговування на основі зафіксованих показників роботи МТА.
Предмети та засоби праці: інструменти та обладнання для прибирання. Засоби пожежогасіння, засоби колективного та індивідуального захисту.					

Ф. Дотримання норм та правил охорони праці та пожежної безпеки.	Ф1. Здатність дотримуватися вимог інструкцій з охорони праці, виробничої санітарії та пожежної електробезпеки, забезпечувати належне використання засобів захисту та дотримуватися регламентів безпечного поводження з агрохімікатами під час виконання робіт на виробництві.	Ф1.31. Поняття охорони праці та її соціально-економічне значення, нормативно-правову базу, локальні акти підприємства та вимоги безпеки за видами робіт. Ф1.32. Типове положення про порядок проведення навчання та перевірки знань з питань охорони праці, локальне положення підприємства, види навчання та інструктажів з охорони праці й вимоги до них. Ф1.33. Поняття про гігієну праці та виробничу санітарію, умови праці та їх вплив на людину, шкідливі й небезпечні виробничі фактори, джерела їх виникнення та класифікацію, порядок і періодичність проведення атестації робочих місць за умовами праці, право на пільги та компенсації. Ф1.34. Право на забезпечення спеціальним одягом, взуттям та іншими засобами індивідуального захисту; вимоги до ЗІЗ; види	Ф1.У1. Виконувати трудові обов'язки відповідно до вимог нормативно-правових актів з охорони праці та промислової безпеки. Ф1.У2. Виконувати трудові обов'язки відповідно до вимог інструкцій з охорони праці; безпечно експлуатувати обладнання; проходити інструктажі з охорони праці згідно з установленим порядком їх проведення. Ф1.У3. Розрізняти шкідливі та небезпечні виробничі фактори на робочому місці, дотримуватися правил гігієни праці та виробничої санітарії, застосовувати заходи захисту від впливу шкідливих і небезпечних факторів. Ф1.У4. Підбирати та застосовувати необхідні засоби індивідуального й колективного захисту, перевіряти їхню справність. Ф1.У5. Безпечно	Ф1.К1. Своєчасно сповіщати безпосереднього керівника про невідповідності, загрози безпеці та надавати пропозиції щодо покращення умов праці й використання ЗІЗ. Ф1.К2. Координувати свої дії з іншими працівниками під час виконання спільних завдань для забезпечення взаємної безпеки. Ф1.К3. Своєчасно сповіщати колег та відповідні служби про виникнення аварійних ситуацій або джерела небезпеки для запобігання травматизму.	Ф1.В1. Відповідати за забезпечення особистої безпеки, життя та здоров'я інших осіб під час перебування на робочому місці та виконання трудових функцій. Ф1.В2. Відповідати за цільове та безпечне використання засобів індивідуального та колективного захисту, а також справність довіреного обладнання.
---	---	---	---	---	---

		засобів колективного захисту та вимоги до них. F1.35. Загальні поняття та вимоги до електробезпеки; Правила технічної експлуатації (ПТЕЕС) та Правила безпечної експлуатації (ПБЕЕС) електроустановок споживачів; вимоги биркової системи; поняття про електротравми, їхні причини та вплив струму на організм людини; ризики під час експлуатації електрообладнання; способи звільнення потерпілого від дії електричного струму. F1.36. Призначення та порядок застосування основних груп знаків безпеки відповідно до державних стандартів. F1.37. Класифікація виробничого травматизму; порядок розслідування та обліку нещасних випадків, професійних захворювань і аварій на виробництві.	виконувати трудові функції з дотриманням вимог електробезпеки, застосовувати засоби захисту для зниження ризиків під час експлуатації електроустановок і обладнання, використовувати методи звільнення потерпілого від дії електричного струму. F1.У6. Керуватися знаками безпеки на робочому місці та об'єктах виробництва. F1.У7. Ідентифікувати види травм у разі потреби, вживати заходів щодо недопущення сторонніх осіб у небезпечну зону, дотримуватися порядку інформування про надзвичайні події та аварії.		
--	--	---	---	--	--

	F2. Здатність дотримуватися вимог нормативних актів з охорони праці на підприємстві та своєчасно проходити медичні огляди у встановленому порядку.	F2.31. Пріоритетні цілі та завдання підприємства у сфері охорони праці, промислової безпеки та охорони здоров'я. F2.32. Поняття та види небезпек і ризиків, принципи їх визначення та оцінювання на робочому місці, а також існуючі заходи безпеки й принципи відповідальної поведінки під час роботи. F2.33. Послідовність дій та заходи реагування у разі виникнення позаштатних або аварійних ситуацій на робочому місці. F2.34. Класифікація та властивості пестицидів і агрохімікатів, технологію приготування робочих розчинів, а також порядок їхнього отримання, зберігання та повернення використаної тари. F2.35. Правила безпечного внесення добрив і пестицидів, обмеження за погодними умовами,	F2.У1. Дотримуватися встановлених на підприємстві пріоритетів та виконувати виробничі завдання відповідно до вимог охорони праці, промислової безпеки та збереження здоров'я. F2.У2. Ідентифікувати небезпеки на робочому місці, вести технологічний процес та обслуговування обладнання з урахуванням ризиків і заходів контролю, а також подавати пропозиції щодо покращення умов праці. F2.У3. Застосовувати встановлену послідовність дій і заходи реагування у разі виникнення позаштатних або аварійних ситуацій. F2.У4. Здійснювати приймання та облік пестицидів і агрохімікатів, готувати робочі розчини згідно з технологічним регламентом та	F2.К1. Ефективно взаємодіяти з персоналом та керівництвом щодо дотримання вимог охорони праці; своєчасно інформувати про виявлені ризики, несправності обладнання або погіршення стану здоров'я; узгоджувати дії в аварійних ситуаціях та надавати зворотний зв'язок щодо покращення умов праці.	F2.В1. Ідентифікувати небезпеки на робочому місці, здійснювати технологічний процес та обслуговування обладнання з урахуванням визначених ризиків і заходів контролю, а також вносити пропозиції щодо покращення безпеки та умов праці. F2.В1. Дотримуватися регламентів приготування робочих розчинів пестицидів, норм їх внесення з урахуванням погодних умов, а також забезпечувати належний облік, зберігання та своєчасне повернення використаної тари згідно з екологічними стандартами. F2.В1. Дотримуватися безпечної дистанції до вантажів, що переміщуються, правил застосування ЗІЗ та самостійно приймати рішення щодо зупинки робіт у разі виникнення небезпечних ситуацій, несприятливих метеоумов чи загрози безпеці колег.
--	--	--	---	--	--

		види та симптоми отруєнь працівників і правила застосування спеціалізованих ЗІЗ. F2.36. Безпечні межі зон переміщення вантажів вантажопідйомними машинами та особливості відповідних звукових сигналів у виробничому середовищі.	забезпечувати належне зберігання і повернення використаної тари. F2.У5. Застосовувати правила безпечного внесення пестицидів і добрив з урахуванням погодних умов, використовувати спеціалізовані ЗІЗ та вживати заходів у разі виявлення симптомів отруєння. F2.У6. Дотримуватися безпечної відстані до вантажів, що переміщуються, та правильно реагувати на звукові сигнали вантажопідйомних машин у виробничому середовищі.		
F3. Здатність дотримуватися заходів пожежної безпеки, правил поведінки та порядку дій у разі виникнення аварійних ситуацій.	F3.31. Основні законодавчі та нормативно-правові акти з питань пожежної безпеки. F3.32. Комплексну інструкцію з пожежної безпеки, план евакуації та функціональні обов'язки працівника у разі виникнення пожежі. F3.33. Причини виникнення пожеж на виробництві та	F3.У1. Запобігати виникненню пожежонебезпечних та аварійних ситуацій, що можуть призвести до виробничого травматизму. F3.У2. Застосовувати первинні засоби пожежогасіння відповідно до їхнього призначення та типу загоряння.	F3.К1. Здійснювати оперативну комунікацію з диспетчерською службою та керівництвом у разі виявлення ознак пожежі чи аварії; чітко передавати інформацію про місце та характер надзвичайної ситуації; координувати свої дії з рятувальними підрозділами та	F3.В1. Дотримуватися вимог пожежної безпеки на робочому місці, забезпечувати справність і наявність первинних засобів пожежогасіння на закріпленій техніці та нести персональну відповідальність за	

	превентивні заходи пожежної безпеки. F3.34. Види та значення знаків пожежної безпеки, а також порядок маркування шляхів евакуації. F3.35. Вимоги плану локалізації та ліквідації аварійних ситуацій (ПЛАС) у межах посадових обов'язків. F3.36. Алгоритм дій та порядок сповіщення у разі виявлення ознак пожежі на робочому місці.	F3.У3. Виконувати алгоритми дій у разі виникнення аварійних ситуацій згідно з ПЛА (планом ліквідації аварій) та ПЛАС (планом локалізації та ліквідації аварійних ситуацій).	колегами під час евакуації та ліквідації наслідків надзвичайної події.	дії, що можуть спричинити займання або аварійну ситуацію. F3.В2. Самостійно зупиняти роботу та проводити евакуацію при виявленні ознак пожежі, а також чітко виконувати алгоритми дій згідно з ПЛА та ПЛАС у межах своїх обов'язків.
F4. Здатність надавати домедичну допомогу постраждалим у разі нещасного випадку на виробництві.	F4.31. Алгоритми та правила надання домедичної допомоги постраждалим у термінальних станах та при різних видах травм. F4.32. Способи та правила безпечного транспортування постраждалих залежно від характеру пошкоджень. F4.33. Склад аптечки, призначення її засобів та місця розташування на техніці й території підприємства. F4.34. Порядок виклику екстрених служб та номери телефонів служб	F4.У1. Оцінювати стан постраждалих та надавати домедичну допомогу згідно з алгоритмами при травмах і термінальних станах. F4.У2. Здійснювати безпечне переміщення або транспортування постраждалих, враховуючи характер їхніх ушкоджень. F4.У3. Застосовувати засоби аптечки за призначенням для зупинки кровотеч, накладання пов'язок та фіксації переломів.	F4.К1. Здійснювати чітку та оперативну комунікацію з диспетчерами екстрених служб, надаючи вичерпну інформацію про стан постраждалих та характер події. F4.К2. Взаємодіяти з колегами для спільної організації допомоги та безпечного транспортування постраждалих.	F4.В1. Самостійно визначати черговість і обсяг надання домедичної допомоги постраждалим. F4.В2. Забезпечувати правильне виконання дій згідно з алгоритмами та дотримуватися правил безпеки під час надання домедичної допомоги та транспортування постраждалих.

		екстреного реагування.			
Предмети та засоби праці: ЗІЗ, засоби колективного захисту, засоби пожежогасіння, засоби зв'язку, аптечка (загального призначення), перев'язувальний пакет, джгут, шина, носилки, вогнегасники.					
Г. Дотримання норм і правил екологічної безпеки.	G1. Здатність дотримуватися вимог екологічної безпеки під час виконання робіт.	G1.31. Екологічні вимоги підприємства та правила охорони навколишнього середовища під час виконання робіт. G1.32. Заходи підприємства щодо раціонального використання ресурсів та зменшення техногенного впливу на довкілля.	G1.Y1. Забезпечувати дотримання вимог екологічної безпеки на робочому місці.	G1.K1. Своєчасно сповіщати відповідальних осіб про виявлені загрози навколишньому середовищу та взаємодіяти з персоналом для мінімізації наслідків екологічних інцидентів.	G1.B1. Самостійно дотримуватися встановлених екологічних норм на робочому місці та нести особисту відповідальність за раціональне використання природних ресурсів.
	G2. Здатність дотримуватися правил сортування та тимчасового зберігання відходів виробництва.	G2.31. Принципи ощадливого виробництва та методи мінімізації втрат на робочому місці. G2.32. Вимоги безпеки та правила охорони праці під час збирання, сортування та тимчасового зберігання відходів.	G2.Y1. Здійснювати роздільне збирання відходів виробництва за їх видами у спеціально призначену тару.	G2.K1. Своєчасно сповіщати відповідальних осіб про заповнення тари для відходів та необхідність її вивезення; узгоджувати з колегами заходи щодо раціонального використання матеріалів та підтримання порядку на робочому місці.	G2.B1. Самостійно організовувати робоче місце згідно з принципами ощадливого виробництва та нести відповідальність за правильність сортування відходів і дотримання заходів безпеки під час їх зберігання.
	G3. Здатність вживати заходів щодо ліквідації наслідків розливу або розсипу пально-мастильних матеріалів,	G3.31. Нормативні вимоги щодо порядку приймання, зберігання та обліку пально-мастильних матеріалів,	G3.Y1. Вживати першочергових заходів щодо обмеження поширення розливу	G3.K1. Негайно сповіщати відповідальних осіб про аварійні ситуації та координувати дії з	G3.B1. Забезпечувати оперативність вжитих заходів щодо локалізації витоків та правильність використання сорбентів і

	пестицидів та мінеральних добрив.	пестицидів та мінеральних добрив на підприємстві. G3.34. Правила безпечного транспортування та відпуску пально-мастильних матеріалів, , пестицидів та мінеральних добрив.	та негайно сповіщати відповідальних осіб.	персоналом під час виконання робіт з ліквідації забруднення.	засобів очищення.
Предмети та засоби праці: Матеріали та інструменти для ліквідації наслідків розливів нафтопродуктів, тара для відходів.					

6. Розподіл трудових функцій та компетентностей за професійними кваліфікаціями

Трудова функція (умовне позначення)	Загальна назва професійної(их) кваліфікації(ій)	
	Тракторист-машиніст сільськогосподарського (лісогосподарського) виробництва категорії A1	Тракторист-машиніст сільськогосподарського (лісогосподарського) виробництва категорії A2
	повна	повна
A	A1-A4	A1-A4
B	B1-B3	B1-B3
C	C1-C2	C1-C2
D	D1-D2	D1-D2
E	E1-E2	E1-E2
F	F1-F4	F1-F4
G	G1-G3	G1-G3

7. Відомості про розроблення та затвердження професійного стандарту:

1) Повне найменування розробника професійного стандарту

Асоціація «Аграрний клуб»

2) Назва та реквізити документа, яким затверджено професійний стандарт

Протокол від __.__.2026 № __.

3) Реквізити висновку суб'єкта перевірки про дотримання вимог Порядку розроблення, введення в дію та перегляду професійних стандартів під час підготовки проєкту професійного стандарту

- 4) Висновок СПО роботодавців від __.__.2026 року про дотримання під час підготовки проєкту професійного стандарту «Тракторист-машиніст сільськогосподарського (лісогосподарського) виробництва» вимог Порядку розроблення, введення в дію та перегляду професійних стандартів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 31.05.2017 р. № 373.**

8. Рекомендована дата перегляду професійного стандарту

_____ 2031 року.